

Θεία σάκρα καταπεμφθείσα πρὸς Δόμνον τὸν ἀγιωτάτον πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἀποδοθεῖσα δὲ Ἀγάθωνι τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πάπᾳ τῆς αὐτῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης διὰ τὸ τὸν αὐτὸν Δόμνον τοῦ παρόντος μεταστῆναι βίου

5

Ἡ ἐπιγραφή τῆς σάκρας

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότης Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν αὐτοκράτωρ Φλάβιος Κωνσταντῖνος πιστὸς μέγας βασιλεὺς. σάκρα Δόμνῳ τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς πρεσβυτέρας ἡμῶν Ῥώμης καὶ οἰκουμένικῳ πάπᾳ.

- 10 Πάντως ἐπίσταται καὶ ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης καὶ πλείστοι τῶν τῆς καθ' ὑμᾶς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς πρεσβυτέρας ἡμῶν Ῥώμης, ὡς, ἀφ' οὐπὲρ ἐκέλευσεν ὁ θεὸς αὐτοκρατορικῶς βασιλεύειν ἡμᾶς, πολλάκις ἐβελήσαντων τινῶν κίνησιν ποιήσασθαι περὶ τῶν φιλονεικουμένων ῥημάτων ἕνεκεν τοῦ τῆς εὐσεβείας δόγματος μεταξὺ τοῦ μέρους τῆς τε καθ' ὑμᾶς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας καὶ τῶν τῆς ἐνταῦθα ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης
- 15 <ἐκκλησίας> καὶ ἀμφισβητῆσαι, διεκωλύσαμεν τοῦτο γενέσθαι τοῦ καιροῦ μὴ ἐπιδεχομένου γινώσκοντες, ὡς ἀπὸ μερικῆς ἀμφισβήτησεως <οὐ μόνον> ἔνωσιν γενέσθαι οὐκ ἐνεδέχετο ἀλλὰ καὶ τὸ κακὸν ἡύξανε, καὶ ἂν εἰ τὴν ψυχὴν ὀδυνώμεθα ὑπὲρ πᾶσαν ὀδύνην διὰ τὰ γινόμενα καὶ τὸν περὶ τούτου ὀνειδισμόν ἐκ τῶν ἐχθρῶν καὶ δι' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν τὸ τοὺς καθ' ὑμᾶς ἀρχιερεῖς καὶ τὸν ὀρθόδοξον ἡμῶν λαὸν διὰ τινος καινοφωνίας σχίσματι
- 20 περιπεσεῖν καὶ τοῦ ἐπίχαρμα γενέσθαι τοῖς τε ἀσεβέσι καὶ αἰρετικοῖς, ἀλλ' οὖν ἀποδεδώκαμεν τῷ θεῷ ἡμῶν – αὐτοῦ τὰ κρείττονα περὶ ἡμῶν προνοοῦμένου – καὶ καθ' ὃν κελεύει ἡ αὐτοῦ ἀγαθότης καιρὸν τὰ τοῦ κεφαλαίου κατορθωθῆναι τηνικαῦτα παρασχεῖν ἡμῖν ἐπιτηδειότητα χρόνου πρὸς καθολικὴν συνάθροισιν τῶν ἀμφοτέρων θρόνων πρὸς τὸ κανονίζοντας αὐτοὺς τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἀγίων πέντε συνόδων καὶ τὰς ἐκθέσεις τῶν ἀγίων
- 25 ἐκκρίτων πατέρων πληροφορίαν ἐμποιῆσαι αὐτοῖς καὶ συνελθεῖν ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ δοξάζειν τὸ πάντιμον ὄνομα τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

17 Zach. 12,10 25 – 26 cf. Rom. 15,6; Act. 4,32

MT

1 πρὸς δόμνον = ad donum 15 ecclesiae = <ἐκκλησίας> om. MT 16 non solum = <οὐ μόνον>]
πρὸς οὓς MT 18 τὰ γινόμενα καὶ τὸν] τὸν γινόμενον T τὴν om. T

DUALIS SACRA DIRECTA AD DONUM SANCTISSIMUM PAPAM SENIORIS ROMAE CONTRADITA
 UERO AGATHONI SANCTISSIMO AC BEATISSIMO PAPAE EIUSDEM ANTIQUE ROMAE EO QUOD
 IDEM DONUS DE PRAESENTI UITA DECESSISSET

Superscriptio sacrae

In nomine domini et saluatoris nostri Iesu Christi imperator Flavius Constantinus
 fidelis magnus imperator. sacra Dono sanctissimo ac beatissimo archiepiscopo
 antiquae nostrae Romae et uniuersali papae. data pridie Idus Augustas Constan- 10
 tinopoli indictione sexta.

Per omnia nouit uestra paterna beatitudo et plures sanctae uestrae ecclesiae antiquae
 Romae, quia ex quo iussit deus principaliter nos imperare, dum multotiens uoluissent
 quidam motionem facere de uerbis, de quibus est contentio pro dogmate pietatis inter
 partes tam sanctae uestrae ecclesiae quamque huius sanctae magnae dei ecclesiae, ut 15
 ambigerent, et hoc prohibuimus fieri tempore non ammittente cognoscentes, quod ex
 particulari contentione non solum unitas fieri non posset sed magis malum accresceret,
 et licet animo *doleremus* ultra omnem *dolorem* tam pro exprobratione, quae nobis ob
 hoc ab inimicis inferebatur, et propter ipsam ueritatem, quod pontifices secundum uos et
 orthodoxus noster populus propter quasdam nouitates uocum in schisma incidisset exul- 20
 tatioque ex hoc fieret impiis et hereticis, attamen deo nostro commisimus ipso pro nobis
 potiora prouidente et dum eius benignitas iusserit correctionem huius rei fieri tunc nobis
 condonare oportunitatem temporis ad generalem collectionem faciendam utrarumque
 sedium, quatenus considerantibus eis definitiones sanctarum quinque synodorum et edi-
 tiones sanctorum probabilium patrum satisfacerent sibimetipsis et conuenirent *in uno ore* 25
unoque corde ad glorificandum honorificum nomen dei nostri.

VP BR MNL K

superscriptio: in hoc corpore continetur sancta sexta synodus, quae in urbe constantinopolitana (constantino-
 polim BR) congregata est sub temporibus domni constantini piissimi augusti et agathonis sanctissimi ac beatissimi
 papae antiquae romae BR MNL K 1 ad donum sanctissimum] dono sanctissimo K sanctissimum]
 sanctissimi VP contradita] contradicta VP B 3 decessisset] discessisset B discessit R 6
 sacrae] sacra K sacrae + hunc codicem aethelstanus rex tradidit deo et alme christi genetrice sanctisque
 petro et benedicto in bathonie ciuitatis coenobio ob remunerationem suae animae – et quisquis hoc legerit
 caracteres omnipotenti pro eo proque suis amicis fundat preces. B 8 domini dei et M nostri et
 saluatoris B et om. R 9 sacra] sacro MN dono] domno K 10–11 et ... sexta om. R
 10 augustas] agustas VP B 12 nouit <et> uestra ? (xai) plures presules sanctae B¹ 13 multotiens]
 multo totiens B¹ multociens R 14 contentio] contio L 15 ecclesiae¹ ... sanctae om. L
 ecclesiae¹] ecclesia VP ecclesiae²] ecclesia VP 16 prohibuimus] prohibemus R ammittente]
 amittente V NL admittente BR M amittente K cognoscentes] cognuscentes V 17 posset]
 possit B accresceret] accrescere VP accrescerit R 18 doleremus] toleremus B¹ doloremus
 N K exprobratione] probratione VP M 19 inferebatur] inferebat NL pontifices] pontificis V
 20 schisma] scisma B¹ M chisma NL scisma K 21 fieret] fierit B attamen] adtamen
 N et tamen L commisimus] comisimus VP N conmisimus BR 22 correctionem] cor-
 reptionem K 23 utrarumque] utramque V 24 quatenus] quatinus R eis definitiones] eisdem
 finitiones VP definitiones] deffinitiones R diffinitiones M synodorum] sinodorum B si-
 donorum K 25 probabilium] probalium V

Ἄλλ' ἐπεὶ ὡς ἄνθρωποι βουλ(ε)όμεθα, ὡς δὲ κελεύει ὁ θεὸς πάντα ἀποτελεῖ — αὐτὸς γὰρ ἐπίσταται τὰ μέλλοντα καὶ τὰ συμφέροντα ἡμῖν — καὶ οὕτως εὐδοκεῖ ἀποτελεῖν, ἐν εἰδήσει ποιούμεθα τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα, ὡς ὁ προχειρισθεὶς Θεόδωρος, ὁ ἀγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης τῆς θεοφυλάκτου ἡμῶν ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, ἀνήγαγε τῇ ἡμετέρᾳ γαλήνῃ ὑφορᾶσθαι αὐτὸν στείλαι τὰ πρὸς συνήθειαν συνοδικὰ πρὸς τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα, μήπως ἀπρόσδεκτα γένωνται, καθὼς καὶ τὰ ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ πατριαρχῶν γεγόνασιν· ἀλλ' ὅτι μᾶλλον συνεῖδε προτρεπτικῇ ἐπιστολῇ χρῆσασθαι πρὸς τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα, ἥντινα καὶ ἔστειλε, καὶ ταύτης ἐν εἰδήσει πάντως γέγονεν ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης καὶ οὐ συνεΐδομεν διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν εὐσεβοῦς σάκρας περὶ τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς πολυλογίᾳ χρῆσασθαι.

μετὰ οὖν τὸ τὴν τοιαύτην ἐπιστολὴν σταλῆναι πρὸς τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα ἠρωτήσαμεν τὸν τε αὐτὸν ἀγιώτατον καὶ μακαριώτατον πατριάρχην καὶ Μακάριον τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην τῆς Θεουπολιτῶν πόλεως, τίς ἢ δυσχέρεια ἢ προβαίνουσα μεταξὺ τῆς ὑμετέρας πατρικῆς μακαριότητος ἦγουν τοῦ καθ' ὑμᾶς ἀποστο-
 15 λικοῦ θρόνου καὶ αὐτῶν, ἡδὴ τετελεσμένων πάντων ὄντων περὶ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν καὶ ἀπαρασαλεύτου τῶν Χριστιανῶν πίστεως, διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν ἀγίων ἀποστόλων διὰ τε τῶν ἐκθέσεων τῶν ἀγίων πέντε συνόδων καὶ τῆς διδασκαλίας τῶν ἀγίων ἐκκρίτων πατέρων καὶ πασῶν τῶν αἱρέσεων ἡδὴ καὶ τηλαυγηθισῶν καὶ καταργηθισῶν καὶ μηκέτι ὑπεῖναι τρόπον δυνάμενον παρασπασμὸν ἢ σχίσμα τῇ ἀγίᾳ καὶ ἀμωμήτῳ ἡμῶν περι-
 20 ποιῆσαι πίστει. καὶ ἀπελογήσαντο ἡμῖν οἱ αὐτοὶ ἀγιώτατοι πατριάρχαι, ὡς ῥήματά τινα καινοφωνιῶν εἰσῆχθησαν, τινῶν μὲν ἐξ ἀνειδησίας ταῦτα εἰσαγόντων, ἑτέρων δὲ παρὰ τὸ προσῆκον ἐπεξεργαζομένων τὰ ἀκατάληπτα ἔργα τοῦ θεοῦ, καὶ ὅτι ἀφ' οὗ ταῦτα ἤρξαντο κινεῖσθαι τὰ ῥήματα καὶ μέχρι τοῦ παρόντος συνέλευσις μεταξὺ τῶν δύο θρόνων οὐ γέγονεν, ἵνα ἐκζητοῦντες πληροφορίαν ἑαυτοῖς εἰσαγάγωσι τῆς ἀληθείας. διὰ οὖν οἰκτρὰ
 25 ζητήματα μὴ γενέσθω ἀτέλεστος ἡ ἐρεσχελία, μὴ ἐπιχαρῶσιν ἡμῖν οἱ Ἕλληνες καὶ αἰρετικοί, μὴ λάβωσι χώραν ἕως τοῦ παντὸς τὰ σπέρματα τοῦ ἐναντίου εἰς ἡμᾶς, ἐκπεσῶν γὰρ ἐκ τῆς ἀνθρωπότητος τῆς λατρευούσης αὐτῷ καὶ καταισχυνθεὶς τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐν τούτῳ ἄρτι οὐ παύεται ταῦτα πρὸς παραμυθίαν ἑαυτοῦ ποιῶν, ἀλλὰ τῇ χάριτι τοῦ

22 cf. Rom. 11,34; Rom. 14,20

25 cf. Ps. 37,46

26 cf. Mt. 13,27

27 cf. 1. Tim. 6,14 etc.

MT

1 βουλ(ε)όμεθα | βουλόμεθα MT
T 24 εἰσαγάγωσι | εἰσηγάγωσι T

3 ὁ' om. T

8 ἔστειλε | ἔστειλες T
25 ἀτέλεστος | ἀτέλευτος T17 ἐκθέσεων | ἐκτεθέντων
28 ταῦτα | τὰ M

Sed quoniam sicut homines cogitamus, sicut autem iubet deus omnia perficit – ipse enim nouit futura et quaeque nobis expediunt – et sic ei placitum est, ut ad effectum perducatur, cognoscere facimus uestram paternam beatitudinem, quod dum ordinatus esset Theodorus sanctissimus et beatissimus patriarcha a deo conseruande huius nostrae regiae urbis, suggessit nostrae serenitati suspectum se esse dirigere consueta synodica ad uestram paternam beatitudinem, ne forsitan non recipiantur, sicut et sub predecessoribus eius patriarchis factum est; sed quia magis praeuidit adhortatoriam epistolam facere ad uestram paternam beatitudinem, quam et direxit, et eius per omnia scientiam habet uestra paterna beatitudo et non praeuidimus per presentem nostram piam sacram de huiusmodi epistula uti multiloquio. sed posteaquam directa est eadem epistula ad uestram paternam beatitudinem, interrogauimus eundem sanctissimum et beatissimum patriarcham et Macharium sanctissimum patriarcham ciuitatis Theopolitane, quatenus esset difficultas, que prouenerat inter uestram paternam beatitudinem seu uestram apostolicam sedem et ipsos, olim omnibus expletis quaeque sunt de immaculata uestra et incommutabile Christianorum fide, tam per doctrinam sanctorum apostolorum quamque per definitiones sanctarum quinque synodorum et doctrinam sanctorum ac probabilium patrum et omnibus heresibus iam manifestatis atque condemnatis et nullo deinceps remanente modo, quo posset diuisio aut schisma sanctae et immaculatae nostrae fidei inferri. et satisfecerunt nobis idem ipsi sanctissimi patriarchae, quod uerba quaedam nouitatis intromissa sunt, aliquibus <quidem ex imperitia haec introducentibus, aliquibus> uero incongrue scrutantibus inconpraeiensibilia opera dei, et quia ex quo haec uerba moui coeperunt et usque hactenus utraque sedes inter se minime conuenerunt, ut inquirentes sibimet satisfacerent pro ueritate. propter uiles igitur inquisitiones non sit infinita contentio, ne nobis insultent pagani et heretici neque in nobis usquequaque locum accipiant semina aduersarii. cadens namque ab humano genere, quod ei seruiebat, et confusus per apparitionem domini nostri propterea nunc non quiescit haec ad suam consolationem facere, sed per gratiam domini

VP BR MNL K

1 iuber] iuuat V	perficit] perfecit VP B ¹ R	2 et ¹ om. BR	effectum] affectum N	3 quod
dum] quoddam K	5 suggessit] subiessit N	serenitati] serenitatis VP	dirigere] dirigere VP	
consueta om. M	synodica] sinodica P B L K	6 forsitan] forsam V	forsam] P ¹ forsan P ²	
7 adhortatoriam] adhortatoriam B ¹	adoratoriam R	epistolam] epistolam P B L K	8 et ¹] ex R	
et eius] deus R	scientiam] scientia NL	9 non] nunc VP	sacram] sacran V	de om. N
10 epistula ¹] epistola P R	epistulam B ¹	epistolam NL	epistula ²] epistola B L K	11
eundem] eundem R	eiusdem N	12 macharium] macarium P B	esset] esse VP	13
prouenerat] prouenerat R MNL	14 ipsos] ipse V	ipsis B	olim] olim V	immaculata]
immaculata R ML	incommutabile] incommutabili P ² B M	15 doctrinam] doctrina V	defini-	
tiones] definitiones B K	diffinitiones R M	16 sanctarum] sanctorum VP MNL	synodorum]	
sinodorum B	ac om. B	et R	probabilium] probalium P ¹ R	et ²] ex R
17 condemn-	natis] condemnatis R ML	18 posset] possit BR	posse K	diuisio] diuisi VP ¹
schisma V B ¹ K	chisma N	immaculatae] immaculatae R ML	inferri] inferre P R	19 nobis
his idem V	idem] iidem R	quaedam] quadam VP ¹ K	20 aliquibus ¹] a quibus M ¹	μὲν
ἐξ ἀπειρίας ταῦτα ἐισαγόντων, ἐτέρων =	<quidem ex imperitia haec introducentibus, aliquibus> om. VP BR			
MNL K	20–21 scrutantibus] scrupantibus L K	21 opera] opere P	moui] mouere P ²	
mouit R	moueri M	coeperunt] ceperunt R NL K	22 hactenus] actenus B MN K	utraque]
utraque P R L K	sedes] sedis VP	minime] minime VP	ut] et R	inquirentes] inquirentes
L K	23 inquisitiones] inquisitionis P ¹	25 ei] eis K	confusus est per B	26 quiescit]
requiescit BR				

κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἐν τούτοις κατησχυνθῇ διὰ τῆς σπουδῆς τῆς ὑμετέρας πατρικῆς μακαριότητος καὶ κατὰ τὸ εἰρημένον „ἀποτιθεμένων ἡμῶν πάντα ζῆλον καὶ πᾶσαν ἐριδα καὶ πάντα φθόνον“ τῇ ἀληθείᾳ συνδράμωμεν – ἡ γὰρ ἀλήθεια ἡγαπημένη ἐστὶ τῷ θεῷ – καὶ κατὰ τὴν τοῦ κυρίου φωνήν· „ὅστις θέλει πάντων
 5 *πρῶτος εἶναι ἔστω πάντων διάκονος*“· καὶ ἄλλιν εἴρηται ὅτι ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε ἐν τῷ ἀγαπᾶν ὑμᾶς ἀλλήλους.

Ἐπὶ οὖν ὁ χρόνος οὐκ ἐπιδέχεται τελείαν συνάθροισιν γενέσθαι, προτρέπομεν τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν εὐσεβοῦς σάκρας στείλαι ἄνδρας χρησίμους τε καὶ ἐπεικεῖς εἶδησιν ἔχοντας πάσης *θεοπνεύστου γραφῆς* καὶ πείραν ἀν-
 10 *επιλήπτον κεκτημένους δογμάτων ἐνδεδυμένους τὸ πρόσωπον τοῦ καθ’ ὑμᾶς ἀποστολικοῦ* θρόνου καὶ τῆς συνόδου αὐτοῦ, ἐπιφερομένους καὶ τὰς βίβλους, ἃς δεόν ἐστὶ προαχθῆναι, καὶ πᾶσαν αὐθεντίαν ἔχοντας πρὸς τὸ (συνερχο)μένους μετὰ τούτων ἐνταῦθα τοῦ ἀγιω-
 15 *τάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου καὶ Μακαρίου τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Θεου-* πόλεως ἀνερευνῆσαι μετὰ πάσης πραότητος καὶ ἐπεικειᾶς καὶ τῇ *χάριτι τοῦ ἀγίου*
πνεύματος τῇ ἀληθείᾳ ἐπιστῆναι τε καὶ πεισθῆναι· τὸ ἀσφαλὲς ἔχόντων τῶν καταλαμ-
 βανόντων ἐκ μέρους τοῦ καθ’ ὑμᾶς ἀποστολικοῦ θρόνου διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν εὐσεβοῦς
 σάκρας. μὰ τὸν γὰρ θεὸν τὸν παντοκράτορα, οὐκ ἔστι παρ’ ἡμῖν ἑτερομέρησις ἢ
 20 *οἰαδήποτε, ἀλλ’ ἰσότητα τοῖς ἀμφοτέροις φυλάξομεν μηδ’ ὅλως ὑπαναγκάζοντες ἐν οἰωδή-*
ποτε κεφαλαίῳ τοὺς στελλομένους παρ’ ὑμῶν ἐν τινι, ἀλλὰ καὶ πάσης τιμῆς μετὰ καὶ τῆς
δεούσης δορυφορίας καὶ ἀποδοχῆς ἀξιόσωμεν αὐτούς, καὶ εἰ μὲν συμβιβασθῶσιν ἀμφοτέρα
τὰ μέρη, ἰδοὺ καὶ καλῶς, εἰ δὲ μὴ συμβαθῶσι, πάλιν μετὰ πάσης εὐλαβείας ἀποστέλλομεν
αὐτοὺς πρὸς ὑμᾶς μετὰ ταῦτα ὑπεξερχομένων ἡμῶν τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τὸ ἐπικείμενον
ἡμῖν πρὸς ὃ ὠρίσθημεν φυλάττειν, ἣν παρελάβομεν ἀγίαν καὶ ἀμώμητον πίστιν, ἐκάστου
 25 *τῷ ἰδίῳ νοί πληροφορουμένου καὶ μέλλοντος ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ τοῦ ἀγίου καὶ φοβεροῦ*
βήματος τοῦ θεοῦ ἡμῶν. προτρέπεσθαι γὰρ καὶ παρακαλεῖν δυνάμεθα ἐπὶ πάσῃ κατορθώ-
σει τε καὶ ἐνώσει πάντων τῶν Χριστιανῶν, καταναγκάζειν δὲ οὐδαμῶς βουλόμεθα. τὰ δὲ
στελλόμενα παρὰ τῆς ὑμετέρας πατρικῆς μακαριότητος πρόσωπα οὕτως ὀρίσει· ἐκ μὲν
τῆς καθ’ ὑμᾶς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας, εἰ μὲν ἀρέσκει αὐτῇ ἐν τρισὶ προσώποις ἀρκεσθῆναι,
 30 *ἐπεὶ καὶ πλείονας, ὅσους ἀρέσκει αὐτῇ, ἐκπέμψει, ἐκ δὲ τῆς συνόδου ἕως δεκαδύο μητρο-*
πολιτῶν τε καὶ ἐπισκόπων, ἐκ δὲ τῶν τεσσάρων Βυζαντίων μοναστηρίων ἐξ ἐκάστου
μοναστηρίου ἀββάδας τέσσαρας. εἰ γὰρ ἐπεδέχετο ὁ χρόνος, ὥς προεῖρηται, καὶ τελείαν

1 1. Joh. 5,20
 9 2. Tim. 3,16

3 cf. Gal. 5,20 – 21
 14 – 15 Hebr. 10,29

4 cf. Ps. 83,12
 25 Rom. 14,10

4 – 5 Mc. 9,35 (Vulg. 9,34)

5 Joh. 13,35

MT

5 γινώσκονται] γινώσσομαι T
 τούτων] τῶν Mansi

πάντες om. T
 17 γὰρ om. T

12 conuenientes = (συνερχο)μένους] εὐρισκομένους MT
 19 ὑμῶν] ὑμῖν T

20 συμβιβασθῶσιν] συμβαθῶσιν T

nostri *Iesu Christi ueri dei nostri* etiam in his confundatur per studium uestrae paternae beatitudinis et secundum quod scriptum est „deponentibus nobis omnem *zelum* et omnem *contentionem* omnemque *inuidiam*“ ueritati concurramus – ueritas enim deo cara est – et secundum domini uocem: „*quicumque uoluerit omnium primus esse sit omnium minister*.“ et iterum dictum est: *in hoc cognoscent omnes, quia mei estis discipuli, si dilectionem habueritis ad inuicem.*

Postquam igitur tempus non recipit perfectam congregationem fieri, adhortamur uestram paternam beatitudinem per praesentem nostram piam sacram dirigere uiros utiles ac modestos, notitiam habentes totius *deo inspirate doctrinae* et peritiam inreprehensibilem habentes dogmatum indutos personam uestrae apostolicae sedis eiusque concilii, deferentes et libros, qui oportent proferri, et omnem auctoritatem habentes, quatenus conuenientes cum hic posito sanctissimo ac beatissimo patriarcha et Machario sanctissimo patriarcha Theopolitane ciuitatis perscrutentur cum omni mansuetudine et modestia et *per gratiam sancti spiritus* ueritati insistere et consentire, munitionem habentibus eis, qui huc aduenierint, ex parte sedis uestrae per presentem nostram piam sacram. per deum enim omnipotentem, non est apud nos partis cuiuslibet fauor, sed aequalitatem utrisque partibus conseruabimus nullatenus necessitatem facientes in quocumque capitulo eis, qui a uobis diriguntur quoquo modo, sed et omni honore cum competenti munificentia et susceptione dignos eos habebimus, et si quidem utrique conuenerint, ecce et bene, sin autem minime conuenerint, iterum cum omni humanitate eos ad uos dirigimus; de cetero nos ex(eu)ntes a iudicio dei imminente nobis, iuxta quod constituti sumus, seruare fidem sanctam et immaculatam, quam percepimus, unoquoque proprio sensu (satisfaciente) et rationem reddituro ante sanctum et terribile *tribunal dei* nostri. inuitare enim et rogare possumus ad omnem emendationem et unitatem omnium Christianorum, necessitatem uero inferre nullatenus uolumus. personas uero, quae diriguntur a paterna uestra beatitudine, ita decernat; ex uestra quidem sancta ecclesia, si utique uidetur ei tres personas sufficiant, quod si et plures, quanti ei placuerint, dirigat, de concilio uero usque ad duodecim metropolitas et episcopos, de quattuor uero monasteriis Bizanteis ab unoquoque monasterio monachos quattuor. nam si reciperet tempus, ut predictum est, et perfectam

VP BR MNL K

1 etiam in his] et in hiis R	confundatur] confundantur V N K	confundetur BR	paternae]
paterna V	3 contentionem] contempionem K	cara] caro VP	4 primus] princeps B
mos R	7 recipit] recepit V	perfectam] perfectum R	congregationem] congregatione V
congregationi R	adhortamur] adortamur V R	8 dirigere] dirigere B	9 ac] hac N
modestos] modestus V	totius a deo B ²	inspirate] inspirante BR L	inreprehensibilem] quae
authoritas exigatur B ² add.	10 dogmatum] dogmata N	11 quatenus] quatinus B ²	conuenientes]
conuenientis V	12 machario] macario P ¹ B	13 ciuitatis theopolitane V	perscrutentur] perscrutentur L
mansuetudine] mansuetudinem N	14 munitionem] monitionem B	munitioni R	qui] que NL K
16 fauor] fabor N K	utrisque] utriusque VP	17 conseruabimus] conseruauimus	P ¹ K
18 diriguntur] diriguntur B ¹	quoquo modo] quomodo NL	munificentia] munificentiae	VP
et ² om. P ² M	19 conuenerint] conuenerit VP ¹	20 dirigimus] dirigimus B ¹	dirigimus
M	ὑπερερχομένων = ex(eu)ntes coni. Frohne] exuentes VP MNL	expectantes B	expectantes
R	21 a iudicio] iudicium B	imminente] imminetis B ¹	22 percepimus] percipimus BR
ποποποιούμενου = (satisfaciente)] habundante VP NL K	abundante B M	et om. BR	23
reddituro] redditur VP	redditori B	dei] domini VP L	24 omnium] omnes B ²
necessitate] necessitate N	25 personas] personae B	26 decernat] decernata B ²	sancta ecclesia]
sanctam ecclesiam K	personas] personae B ² M	27 et] ei K	δσους = quanti
placuerunt VP	dirigat] dirigat B ¹	dirigant B ²	dirigantur K
28 et om. B	quattuor] quatuor L K	bizanteis] uizanteis MN	uitantes K
quatuor L K	reciperet] receperit R	recipere L	et om. B
			29 quattuor]

συνάθροισιν εἶχομεν παρασκευάσαι γενέσθαι, ἀλλ' ἐπειδὴν ὁ χρόνος οὐκ ἐπιδέχεται — ὁ δὲ θεὸς ἡμῶν τῇ ἰδίᾳ βουλήσει προήγαγεν, ὅπερ ἡμεῖς ὑπερητήμεθα ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ — πάντως κελεύομεν τὴν ὑμετέραν πατρικὴν μακαριότητα μὴ γενέσθαι παρέμποδον τοῦ θελήματος τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τούτους ἀποστεῖλαι. οὕτως γὰρ ἐλπίζομεν εἰς τὴν αὐτοῦ
 5 ἀγαθότητα, ὅτι ὁ εὐδοκήσας κινήθῃναι τὰ τοῦ κεφαλαίου, ἐπὶ τοῦ παρόντος διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος εὐδοκῆσαι ἔχει τούτου φανερωθῆναι τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐπιστῆναι πάντας χωρὶς σχίσματος καὶ ἔριδος τῇ ἀληθείᾳ καὶ ἐνὶ στόματι καὶ μὲν καρδίᾳ ἀνυμνεῖν πάντας ἡμᾶς τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα. παρασιωπῆσαι γὰρ αὐτὸ φοβερόν ἡγησάμεθα πρὸς τὸ μὴ τὸν λαὸν τὸν προσερχόμενον ἀγιασθῆναι ἐν ταῖς ἀγιωτάταις τοῦ θεοῦ καθολικαῖς καὶ
 10 ἀποστολικάς ἐκκλησίας ἐναντίας ἐμφιλοχωρεῖν ἐννοίαις θεωροῦντας τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν ἀρχιερέων διάστασιν. πολλὴν γὰρ ἔστασιν ἡμῖν ἐποίησαν ὁ τε ἀγιώτατος καὶ μακαριώτατος τῶν ἐνταῦθα πατριάρχης καὶ Μακάριος ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης Θεουπόλεως, ἐκβάλλαι Βιταλιανὸν τὸν μακαριώτατον ἐκ τῶν διπτύχων, φάσκοντες <Ὁνῶριον μνημονεύεσθαι ἐν τοῖς διπτύχοις διὰ> τὴν τιμὴν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας
 15 <ἡμῶν Ῥώμης>, ἐπεὶ μὴ καταδέχεσθαι τοὺς μετὰ ταῦτα πατριάρχας τῆς εἰρημένης ἀγιωτάτης ἐκκλησίας Ῥώμης μνημονεύειν μέχρις ἂν ἡ συζήτησις καὶ πληροφορία γένηται τῶν ῥημάτων τῶν ἀμφισβητούμενων μεταξὺ τῶν ἐκατέρων θρόνων, καὶ εἴθ' οὕτως ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης ἀκολουθῶς μνημονευθῇ· ἀλλ' ἡμεῖς τοῦτο οὐ κατεδεξάμεθα, τουτέστι τὸ ἐκβληθῆναι τὸν αὐτὸν Βιταλιανὸν ἐκ τῶν διπτύχων, τοῦτο μὲν ὡς πᾶσαν ἰσότητα
 20 τηροῦντες καὶ τοὺς ἀμφοτέρους ὀρθοδόξους ἔχοντες, τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὴν προσαχθεῖσαν ἡμῖν <ἀγάπην> παρὰ τοῦ αὐτοῦ Βιταλιανοῦ ἐν ζωῇ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν ἡμετέρων τυράννων· ἀλλ' οὕτως ὑπεσχόμεθα τοῖς εἰρημένοις ἀγιωτάτοις πατριάρχαις, ὡς πάντως ἀποστελεῖ ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης ἀνθρώπους τοὺς ὀφείλοντας συζητῆσαι μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι τηνικαῦτα <κατὰ> τὸ φανερούμενον ἡ τελεία διοίκησις γίνεται· ἐπεὶ πρὸ
 25 τούτου μὴ καταδέχεσθαι ἡμᾶς τὸν αὐτὸν μακαριώτατον Βιταλιανὸν ἐκβληθῆναι. καὶ γινώσκουσα ἡ ὑμετέρα πατρικὴ μακαριότης σπεύσει ἐξακολουθῆσαι τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ· ὡς γὰρ προεῖρηται ἐλπίδα ἔχομεν εἰς τὸν στέφανον ἡμᾶς θεόν, ὅτι ἡνίκα θεωρήσῃ θερμὴν περὶ τούτου ἐξ ἡμῶν πρόθεσιν, ἡ αὐτοῦ ἀγαθότης καὶ τοὺς ταραχὰς τοὺς ἐπερχομένους ἡμῖν τῶν ἐθνῶν ἀποπαύει. πᾶσαν δὲ σύναρσιν ἐκελεύσαμεν τοῖς

7 cf. Rom. 15,6; Act. 4,32

MT

6 ἐπιστῆναι] ἐπιστάναι T 13–14 honorium memorari in diptichis propter = <Ὁνῶριον μνημονεύεσθαι ἐν τοῖς διπτύχοις διὰ> om. MT 15 nostrae romae = <ἡμῶν Ῥώμης> om. MT 21 caritatem = <ἀγάπην> om. MT 24 secundum = <κατὰ> conl. Lu, om. MT

congregationem studuissemus facere, sed quoniam tempus non ammittit – deus autem noster proprio consilio protulit, quod nos <postul>amus in hoc tempore – per omnia iubemus uestram paternam beatitudinem minime effici impedimentum uoluntati dei, sed eos dirigere. sic enim speramus in eius benignitatem, quoniam qui uoluit huiusmodi capitulum moui, in presenti per sanctum spiritum concedere habet, ut ueritas clareat et instruantur omnes sine schismate atque contentione ueritatem *et uno ore unoque corde* glorificare nos omnes eius bonitatem. tacere quippe hoc terribile aestimauimus, uti ne plebs, quae ut sanctificetur accedit ad sanctas dei catholicas et apostolicas ecclesias, contrariis cogitationibus occupetur considerans antistitum ad inuicem dis<t>antiam. multam enim nobis instantiam fecerunt tam hic sanctissimus ac beatissimus patriarcha quamque Macharius sanctissimus patriarcha Theopoleos, ut eiceretur Uitalianus beatissimus de diptichis, asserentes Honorium memorari in diptichis propter honorem apostolicae sedis antequam nostrae Romae, nam non acquiescere, ut memorentur patriarchae, qui postmodum fuerunt in predicta sancta Romana ecclesia, donec conquisitio et satisfactio proueniat uerborum, de quibus contenditur inter utrasque sedes, et ita uestra paterna beatitudo consequenter memoretur. sed nos hoc non adqueuimus, id est ut eiceretur idem Uitalianus de dyptichis, hoc quidem utpote omnem aequalitatem seruantes et utrosque orthodoxos habentes, hoc autem et propter collatam nobis caritatem ab eodem Uitaliano, dum superesset in motione tyrannorum nostrorum; sed sic polliciti sumus predictis sanctissimis patriarchis, quod per omnia dirigit uestra paterna beatitudo homines, qui debeant conquirere cum ipsis, et tunc secundum quod claruerit perfecta dispositio fiet, nam ante hoc nullo modo nos acquiescere, ut idem beatissimus Uitalianus eiciatur. haec cognoscens uestra paterna beatitudo studeat sequi uoluntatem dei. sicut enim praedictum est spem habemus in coronatore nostro deo, quia dum preuiderit super hoc feruentem nostrum affectum, eius benignitas etiam ingruentes nobis perturbationes gentium sedabit.

VP BR MNL K

1 sed] se K	amittit] admittit BR ML	amittit K	1–2 noster autem K	2 consilio]
concilio R	protulit] pertulit MNL	<postul>amus = ὑπερηγήμεθα] differebamur VP BR MNL K		
3 iubemus] iubemur K	effici] effeci V B ¹ N ¹	esse L	4 dirigere] dirigere B ¹	benignitatem]
benignitate BR M	5 moui] moueri M	mobi N	6 schismate] scismate R M ¹ K	chismate
NL	ueritatem] in ueritate P ² B ²	7 bonitatem] benignitatem K	aestimauimus] aestimabimus	
VP ¹	estimamus R L	uti] ut R L	8 plebs] plebs B ¹	ut quae K
K	9 antistitum] antestitum V B ¹	atistitum K	διάσποσιν = dis<t>antiam] dissonantiam VP	
BR MNL K	9–10 multam] multa NL	10 instantiam nobis K	instantiam] infantiam V ¹	
instanciam R	ac] et R	11 macharius] macarius P ¹ BR N	ciceretur] eieceretur V	11–12
beatissimus om. K	12 diptichis ¹] diptichis B	dyptichis M	honorium] hononium V	ho-
norium se memorare B ²	memorari] memorare BR MNL K	diptichis ²] dyptichis P M	diptichis	
B N	12–13 apostolicae] apostolici N	13 non] nec B ²	acquiescere] adqueuimus B MNL K	
14 fuerunt] fuerint V	conquisitio] conquisitio V	conquesytio P	15 paterna uestra R	16
memoretur] memorentur NL	adqueuimus] atqueuimus V	queuimus B ¹	acquieuiumus R	
eiceretur] eieceretur V	17 dyptichis] diptichis B	diptichis R L K	dyptycis N	utpote]
utputa M	et] ut R	18 orthodoxos] orthodoxos B ¹	collatam] conlatam B	cetalam R
collectam M	caritatem] karitatem K	19 motione et tyrannorum VP	polliciti] pollici B ¹	
20 dirigit] diregit BR	dirigitur K	22 adqueuere] atqueuere V	acquiescere R L	eiciatur]
eiceatur V	22–23 haec cognoscens] haec cognoscens V	hoc excognoscens R	23 studeat]	
studiat V	sequi] sed qui B ¹	sicut] sic NL	24 deo nostro R	25 perturbationes] pertur-
bationis V	sedabit] sedauit VP ¹ NL K			

ἐρχομένοις παρασχεῖν Θεόδωρον τὸν ἐνδοξότατον πατρίκιον καὶ ἑξαρχον τῆς Ἰταλῶν
 ἡμῶν φιλοχρίστου χώρας, εἰς τε πλοῖον καὶ δαπάνας καὶ πᾶσαν χρεῖαν αὐτῶν καί, εἰ
 χρεῖα κελέσοι, καὶ καστελλάτους καράβους παρασχεθῆναι εἰς διάσωσιν αὐτῶν πρὸς τὸ
 πάντῃ ἀβλαβεῖς καὶ ἀκινδύνους τῇ τοῦ θεοῦ συνεργίᾳ ἀποκαταστῆναι αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς.

5

Ἡ ὑπογραφή

Τὸ θεῖον φυλάξοι σε ἐπὶ πολλοὺς χρόνους, ἀγιώτατε καὶ μακαριώτατε πάτερ.

10

*Θεῖα σάκρα καταπεμφθεῖσα πρὸς Γεώργιον τὸν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον ταύτης τῆς
 μεγαλυνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης*

Ἡ ἐπιγραφή

15

Ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν
 αὐτοκράτωρ εὐσεβέστατος εἰρηνικὸς Φλάβιος Κωνσταντῖνος πιστὸς ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ
 θεῷ βασιλεὺς σάκρα Γεωργίῳ τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ
 Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ.

20

Εἰ καὶ μερίμναις στρατιωτικαῖς τε καὶ πολιτικαῖς ἀνευδότως ἡ ἡμετέρα συνέχεται γαλήνη,
 ἀλλ' οὖν ἅπαντα τῆς φιλοχρίστου ἡμῶν πολιτείας τὰ πράγματα δεύτερα τῆς χριστια-
 νικωτάτης ἡμῶν πίστεως τιθέμενοι, ἦν καὶ ἐν πολέμοις ὑπέρμαχον ἡμῶν τε καὶ τῶν
 ἡμετέρων φιλοχρίστων ἐκστρατευμάτων κεκτήμεθα, ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν τῇ παρουσίᾳ
 25 ἡμῶν πρὸς τὴν ὑμετέραν πατρικὴν ἀγιωσύνην εὐσεβεῖ ἡμῶν χρήσασθαι σάκρα, δι' ἧς
 προτρέποντες αὐτήν καὶ <σ>ανσιμὸς συναθροῖσαι τὴν πατρικὴν ὑμῶν μακαριότητα
 πάντας τοὺς ὑπὸ τὸν ἀγιώτατον αὐτῆς θρόνον τυγχάνοντας ὁσιωτάτους μητροπολίτας
 τε καὶ ἐπισκόπους κατὰ ταύτην τὴν θεοφύλακτον ἡμῶν καὶ βασιλίδαν πόλιν, ἐφ' ᾧ συνεργίᾳ
 τοῦ παντοδυνάμου καὶ πολυελέου ἡμῶν θεοῦ τὴν ἀκριβῆ ζήτησιν γενέσθαι τοῦ ἤδη ἀπὸ
 30 πολλοῦ χρόνου ἀναφυέντος δόγματος περὶ τε θελήματος καὶ ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου

 MT

1 Ἰταλῶν] Ἰταλόν T 4 ἀποκαταστῆναι] ἀποκαστῆναι M 14 <ή> om. MT 26 <σ>ανσιμὸς]
 ανσιμὸς M ανσιμὸς T σανζίμους ἦτοι θεσπίζομεν M marg.